

ТЕМАТИКА:

„Моят свят“ – Световният дебат на ООН, посветен на Целите на хилядолетието и новия Дневен ред за развитие на света след 2015 г.

„Евроатлантически измерения на националната сигурност и приносът на България за укрепване на сигурността в региона след 2015 г.“

1. Как виждате общата картина на заплахите и рисковете за сигурността на държавите от евроатлантическото пространство и съседните на България държави в региона на Югоизточна Европа и Черноморския басейн след 2015г.?

2. Как виждате баланса между съхраняването и развитието на национални способности в областта на сигурността и отбраната, от една страна, и възможностите за развитие на процеса за предоставяне и споделяне на способности (pooling and sharing, smart defence), от друга, след 2015 г.?

3. Каква е според вас възможността за изграждане на напълно интегриран модел на системата за национална сигурност?

ОСНОВНИ ВИЖДАНИЯ

С присъединяването към НАТО и ЕС страната ни успешно реализира стратегическите си външнополитически приоритети. Включването в процеса на формиране и реализиране на общата политика на двете организации минимизира вероятността от появата на пряка военна заплаха за суверенитета и териториалната цялост на България в дългосрочна перспектива. В същото време, авторитетът на страната и потенциалът ѝ за по-ефективна защита на националните интереси зад граница сега са несравнимо по-големи в сравнение с периода преди встъпването ни в двете организации.

НАТО е първостепенен гарант за сигурността и отбраната на страните от евроатлантическата общност, в т.ч. и България.

Трансатлантическите връзки между Европа и Северна Америка запазват своето фундаментално значение за сигурността на европейския континент. На тази основа, считаме за важно и участваме активно в процеса на формиране на политиката и решенията на НАТО при максимално застъпване на българските интереси.

В рамките на ЕС България активно се вписва в механизмите за многостранна координация и вземане на решения за осъществяване на Общата външна политика и политика за сигурност (ОВППС) и , по-специално, в Общата политика за сигурност и отбрана /ОПСО/, които са приоритетни за нас.

Българският интерес в рамките на ЕС и НАТО е да се подкрепят усилията към поддържане и укрепване на сигурността и да се допринася за свързаните с нея способности, да се отговаря своевременно и ефективно на възникващите заплахи и рискове – колкото е възможно по-далеч от границите на евроатлантическото пространство, колкото е възможно по-рано и в колкото е възможно по-широк колективен формат.

Приносът на България в дългосрочен план се съсредоточава в следните области:

1. Развитие на транспортна инфраструктура в региона.
2. Енергийна ефективност и изграждане на инсталации за възобновяеми енергийни източници.
3. Опазване на околната среда и запазване на природното и биологично разнообразие.
4. Интегрирано оперативное управление и превенция на кризи, бедствия и аварии.
5. Транснационални изследователски инициативи и подкрепа на иновациите.

6. Стимулиране на инвестициите.
7. Създаване и развитие на образователни и квалификационни центрове.
8. Насърчаване на межкултурния диалог.
9. Изпълнение на ангажименти на България в изграждането на структурите от системата за сигурност и стабилност, чрез сили и средства за съвместно участие.
10. Взаимодействие между военните и гражданските структури в борбата срещу тероризма, в оказване помощ на населението, при аварии, катастрофи, както и в предотвратяването на търговията с хора.
11. Формулиране на широк подход към сигурността в региона, който се основава на сътрудничество по всички основни проблеми – от развитието на демократичните процеси и реформи в страните-партньори до борбата с нелегалния трафик, тероризма и разпространението на оръжия за масово унищожение.
12. Формирането на единна визия и комплексен стратегически подход към проблемите на регионалната сигурност от страна на международната общност, в лицето на водещите организации, като НАТО, ЕС, ОССЕ.
13. Увеличаване на националните усилия за приоритетно укрепване на секторите за сигурност, както и използване на нови форми на двустранно сътрудничество със съседните страни с цел по-бързо, по-ефективно и по-изгодно финансово реализиране на общи проекти и т.н..

Заплахи и рискове за сигурността на държавите от евроатлантическото пространство и съседните на България държави в региона на Югоизточна Европа и Черноморския басейн след 2015г.:

1. Тероризъм – ухабизъм
2. Транснационална организирана престъпност
3. Бежански натиск
4. Етнорелигиозни противоречия
5. Сепаратизъм
6. Нелегална миграция
7. Демографска криза
8. Дестабилизация на международната система
9. Икономически и финансови трусове и др.

Съхраняването и развитието на национални способности в областта на сигурността и отбраната:

Политиката на Европейския съюз и НАТО отразява единството на четирите ключови елемента – способностите в сигурността и отбраната, изследванията и технологиите, сътрудката политика за сигурност и отбрана и политиката на НАТО, като се възползва от предоставените възможности на политиките на Европейската отбранителна агенция и Организацията за наука и технологии.

- В лицето на държавата Република България следва да намери подходящите механизми за широко участие и сътрудничество в научните изследвания, технологиите и производствената дейност в национален и международен план.

- Възползвайки се от политиките на Европейския съюз и НАТО, българската научна общност трябва да работи активно за постигането на значителен принос и ефективни резултати в изпълнението на четирите основни функции на Европейската агенция и целите на НАТО в сигурността и отбраната.

- По отношение на политиката, науката, изследванията, технологиите и индустрията в областта на сигурността и отбраната като начало е необходимо Република България:

- да излезе от националните рамки за осигуряване на отбранителните способности в технологични области, където традиционно притежава научен, технологичен и индустриален капацитет;

- паралелно с това българските учени и изследователи да работят за създаването на конкурентни научни, изследователски и технологични резултати в приоритетни технологични области. Тези резултати ще създават постоянни възможности за непрекъснато разширяване на приноса на страната ни в осъществяването на Общата европейска политика за сигурност и отбрана и политиката на НАТО.

ничеството и индустрията.

Възможност за изграждане на напълно интегриран модел на системата за национална сигурност

Изграждането на елементите отбрана, вътрешна и индивидуална сигурност не са самоцел, те са „инструмент“ в процеса на развитието и в съюзен формат се формират споделени ресурси, които позволяват изграждането на оперативни способности за защита на интересите.

Във всички останали въпроси е установена тенденцията за формиране на все по-висока степен на общност на елементите в съответствие със създадения сферичен модел на сигурност.

Сферичният модел на националната сигурност, описва системата за сигурност и йерархичната зависимост на отделните елементи, което поставя определени изисквания в процеса на изграждането и трансформацията.

Изоляцията на едно общество, дори под най-благородния призив на „национализма“ в определена степен е отказ от развитие, защото обрича системата за национална сигурност на дисбаланс в използване на ресурсите (посока „навън“ за поддържане на „силата, като система за защита на интересите или посока „навътре“ за социално развитие, което повишава риска по защита на националните интереси. И двата случая водят до нарушаване на баланса, стагнация в развитието на обществото и разрушаване на системата.

Стремежът за „подмяна“ или определяне на националните ценности и интереси, като „напълно идентични“ със интересите и целите на даден „съюзник“, група съюзници, на определен етап може да доведе до отказ от националния суверенитет, с което националната държава да премине в друго качество.

В периоди, когато националната сигурност се изгражда единствено и само с национални средства, извън съюзи, коалиции-онно партньорство сновното внимание е за изграждане на отбранителни способности.

С включването и развитие на отношенията в системата на Евро-атлантическата интеграция, се проявява тенденцията за повишаване тежестта на изграждане на съюзните елементи, като при това, националните не „изчезват“, а трябва да се развият в системата „споделени и съюзни“ сили.

Възможността на съюзните сили бързо да „запълва“ дефицита от сигурност на страните членки, създава „усещането за достатъчност“ на системата за национална сигурност. Тази достатъчност, създава нагласи в политическите лидери на определен етап да не обръщат достатъчно внимание на националните отбранителни компоненти и да се фокусират върху елементи със социална значимост.

С висока вероятност, това е и причината за липса на достатъчно внимание към оценките на военните експерти, които професионално разбират създаващата се ситуация, като възможност за дезинтеграция в системността на изграждане на националните и съюзни елементи.

Тази „дезинтегрираща“ възможност бихме могли да определим като движещ фактор за непрекъснато анализиране степента на защита на националните и съюзни интереси, а чрез това балансирано развитие на националните сили като елемент на споделените, съюзни сили.

